

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 05/04/2021 17:43
Sayı: E-120.07-0804463
GİD
sof

7/41545 64106

Sayı : E-54045643-610-1014962

05.04.2021

Konu : Soru Önergesi (7/41545)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26.02.2021 tarihli ve 43452547-120.07-0785354 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Trabzon Milletvekili Sayın Hüseyin ÖRS'e ait 7/41545 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/41545) (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 2734CA94-093F-4636-82C9-0116339322D9

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Nazire YÜREKLİ

YÜKSEL

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 94

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**TRABZON MİLLETVEKİLİ SAYIN HÜSEYİN ÖRS'E AİT 7/41545 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Trabzon İli Araklı İlçesi sınırları içerisinde Karadere üzerinde projelendirilen Ayvadere Regülatörü ve HES Projesi; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) internet sitesi Tablo-2'de Planlama Raporu Hazır Olan Projeler kapsamında 74. sırada 10,5 MW kurulu güç ve 40,40 GWh/yıl enerji üretimi ile 2017 yılında özel sektör başvurular için ilana çıkmıştır. Şirket ile DSİ arasında 21.10.2008 tarihinde 9,00 MWm / 8,73 MWe kurulu güç üzerinden SKHA imzalanmıştır.

07.10.2020 tarihinde onaylanan kati projelere göre; projenin regülatör, iletim tüneli, yükleme havuzu, cebri boru, santral binası yerleri belirlenmiştir. Ancak Değirmencik Köyü'nün altından geçen iletim tüneli ile ilgili olarak jeofizik çalışmalar tamamlanmış olup, jeolojik çalışmalar devam etmektedir. Regülatör alanındaki kazı ve betonarme imalatlar, sağ sahilde Araklı-Bayburt Karayolu kısmındaki istinat duvarı imalatı ile derivasyon kazısı devam etmektedir. Projenin ilerleme durumu yaklaşık %10 seviyesindedir.

Proje Araklı İlçesi; Merkez mahallesi, Değirmencik Mahallesi Ve Yoncalı Mahallelerini kapsamaktadır.

Hidroelektrik enerji üretim tesisleriyle ilgili olarak halkı proje hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere yapılan halkın katılımı toplantısı ÇED sürecinde yapılmakta olup, Bakanlığımız görev, yetki ve sorumluluk alanına girmemektedir.

Kamulaştırma işlemleri Bakanlığımız görev, yetki ve sorumluluk alanına girmemektedir.

Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın 03.12.2019 tarihli yazısı ile Ayvadere Regülatörü ve Hidroelektrik Santraline ilişkin imar planının yapılmasında sakınca görülmediği belirtilmiştir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı-Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü'nün 24.02.2020 tarihli yazısında 1/5000 ölçekli Nazım İmar ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planlarının Bakanlık tarafından onaylandığı, Trabzon Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce 17.01.2020-17.02.2020 tarihleri arasında askıya çıkarıldığı, bu planlara itiraz yapılmadığı ve söz konusu planların kesinleştiği belirtilmiştir.

Üretim Lisansı sahibi şirket tarafından hazırlanarak Ocak-2020 tarihinde DSİ sunulan "Ayvadere Regülatörü ve HES Projesi Jeoteknik Etüt Raporu" onaylanmıştır. Bu rapor içeriğinde planlama çalışmalarına altlık oluşturulması amacıyla Ekim 2018 tarihinde ilgili firma tarafından hazırlanan "Ayvadere Regülatörü ve HES Projesine Ait İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporu" kapsamında yapılan jeolojik ve jeofizik çalışmalardan (sondaj-sismik-rezistivite) yararlanılmıştır.

İletim Tünelinin geçeceği güzergahta ve civarında Mülga EİE Genel Müdürlüğü tarafından 2005 yılında yapılan yapılabirlik raporunda bulunan jeolojik ve jeoteknik veriler ile 2018 yılında ve 2020 yılında imar ve proje yapımına esas teşkil eden jeolojik ve jeoteknik raporlar incelenmiş olup, toprak kaymaları ile ilgili kayma oluşabilecek tüm alanlarda jeolojik çalışmalar yapılmış, çalışma yapılan alanların stabil halde olduğu, teras malzemesinin topukta yük oluşturarak kaymanın devamlılığının engellendiği tespit edilmiştir. İletim tünelinin

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Değirmencik Mahallesi'ni etkileyip etkilemeyeceği, heyelanın durumu, kayma düzleminin belirlenmesi amacıyla jeolojik çalışmalar devam etmekte olup, jeofizik çalışmalar ise tamamlanmıştır.

Mülga EİE Genel Müdürlüğü tarafından yapılan jeolojik ve jeoteknik raporlarda su iletim hattının açık kanal olarak tasarlanması nedeniyle bu alanda şev duraylılık hesapları yapılmıştır. Ancak mevcut projede doğaya ve çevreye zarar vermemek için su iletim hattının açık kanal yerine sağlam zeminden geçen tünel sistemi ile yapılması planlanmaktadır.

Mülga EİE Genel Müdürlüğü tarafından Ocak-2005'te hazırlanan "Doğu Karadeniz-Karadere Havzası Ayvadere Regülatörü ve Hidroelektrik Santral Projesi Yapılabilirlik Raporu"na göre; Ayvadere Regülatörü ve HES Projesi'nin yapılacağı bölgede, prozite ve permeabilite açısından düşük değerli magmatikler hâkim olduğundan, yeraltı suyu ancak kaya kütlelerinin kırıklarla oluşturduğu boşluklarda bulunmaktadır. Bu tür kırıklarda önemli yeraltı su rezervuarlarından bahsedilemez ve bu kırıklarda bulunan su kaynak halinde yüzeye boşalarak derelere akmaktadır. Ancak havzadaki bu kaynak suları 1.0 lt/s den azdır. Güzergâhtaki yeraltı su seviyesi yüzeyden ortalama 45 m alt kotta bulunmaktadır.

Mülga EİE Genel Müdürlüğü tarafından Ocak-2005'te hazırlanan "Doğu Karadeniz-Karadere Havzası Ayvadere Regülatörü ve Hidroelektrik Santral Projesi Yapılabilirlik Raporu" na göre; Ayvadere Regülatörü ve HES Projesi sağ sahilden iletim kanallı olarak projelendirilmiştir. Söz konusu çalışmada iletim kanalı güzergâhında 3 (üç) adet sondaj yapılmıştır.

Projenin uygulama aşamasında ise; 04.02.2021 tarihinde onaylanan Temel Sondaj Talimatları çerçevesinde; regülatör tesisi ve civarında 8 adet sondaj yapılarak tamamlanmıştır. İletim tüneline 6 adet sondajın 4 âdeti yapılarak tamamlanmış, 2 âdetine devam edilmektedir. Santral binasında ise; 1 adet cebri boru, 2 adette santral binası olmak üzere toplamda 3 adet sondaj yapılacaktır. Projenin tamamında ise 17 adet sondaj yapılacak olup, 12 adet sondaj tamamlanmıştır.

1380 sayılı Su Ürünler Kanununda belirtilen akarsular üzerinde kurulacak olan regülatör gibi su yapılarında su ürünlerinin geçmesine mahsus balık geçidi yapılması hükmüne ve diğer hükümlere uyulacaktır.

HES projelerinin doğal ve sosyo-ekonomik çevreye olan etkileri Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreçlerinde ele alınmaktadır. ÇED süreci Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda Bakanlığımız, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı gibi ilgili kuruluşların görüşleri kapsamında yürütülmektedir.

Karadere üzerinde planlama aşamasında olan Çankaya Barajı ve HES bulunmaktadır.

Yapılacak olan HES projesi iletim tüneli Değirmencik Mahallesi altından geçmektedir. İlk sondaj verilerine göre 30. metrede kaya zemine rastlanmıştır. İletim tüneline üst kotu ile mevcut zemin arasında değişken olmakla birlikte 60 ila 250 metre aralığında mesafe bulunmakta ve kaya bir zemin içerisinden geçeceği tahmin edilmektedir. Kesin kararın verilebilmesi için temel sondaj talimatları doğrultusunda bölgede sondaj çalışmaları devam

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

etmektedir. Jeolojik ve jeofizik çalışmaların tamamlanmasının akabinde hazırlanacak olan raporda iletim tünelinin kazı aşamasında mevcut mahalleye zarar verip vermeyeceği veya alınacak önlemler ortaya konulacaktır. DSİ yapılan incelemede de Bölgedeki yerleşim yerinin genelde heyelanlı bir saha üzerine kurulduğu, gerek arazinin tabanında gerekse üst kotlarda hareketlenmelere bağlı olarak akımların ve çatlakların oluştuğu, tespit edilen çatlaklar ve kayma yüzeylerinin Doğu Karadeniz bölgesinde sıklıkla görülen ve bitkisel toprağın suya doygun hale gelmesiyle oluşan yüzeysel akımlar şeklinde olduğu, söz konusu kaymaların yıkıma neden olmadığı, yapıların duvarlarında çatlamalara neden olduğu, dere akışını engelleyecek şekilde yapılan duvarın heyelanı önlemek yerine bilakis tetiklediği, projeye ait regülatör yeri ile yükleme havuzu, cebri boru güzergahı ve santral yeri civarında herhangi bir kayma ve heyelan bulunmadığı görülmüştür. Heyelan olan bölgelerden iletim tünelinin geçirilip geçirilmeyeceğine yapılacak jeoteknik çalışmalar sonucunda karar verilecek olup, tehlike arz eden kısımlarda güzergâh değişikliğine gidilecektir.

İlk sondaj verilerine göre iletim tünelinin geçtiği güzergâhın sağlam zemin olacağı tahmin edilmesi ile Ülkemizin enerji ihtiyacı, istihdam artırıcı faaliyetler içinde olması, ekonomiye katkı sağlanması, inşaat çalışmalarında yerli kaynakların kullanılması ve yenilenebilir enerji olması nedeniyle çalışmalar devam ettirilmektedir. Ayrıca yatırımcı firma, kamu kurumlarından izin ve uygun görüşlerini alarak EPDK tarafından lisans almaya hak kazanmış, tüm proje, orman izni, kamulaştırma, proje çalışmalarını tamamlamış ve bu bağlamda tüm kamu kurumlarından görüş ve izinleri alarak inşaatı başlamıştır. Devam eden bir yatırımın durdurulması yürürlükteki mevzuat ve kanunlara aykırılık olmaması halinde mümkün olmamaktadır.

Zemin etüd çalışmaları DSİ 22. Bölge (Trabzon) Müdürlüğü denetiminde Jeoteknik Etüd Şartnamesi ve Temel Sondaj Şartnamesine göre, EPDK tarafından EÜ/9547-14/04617 üretim lisans numarası verilen yatırımcı şirket ARAKLI Elektrik Üretim ve İnşaat A.Ş. tarafından yapılmakta ve yapılan çalışmalar DSİ Jeoteknik Etüt inceleme ve onay için DSİ sunulmaktadır. 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu" kapsamında özel sektör tarafından inşa edilmekte olan HES Projeleri, Bakanlığımız tarafından çıkarılan 2013-15 sayılı Genelge kapsamında inşa ve işletme aşamalarında DSİ koordinasyonunda Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teknik çalışanlarından oluşturulan heyetler tarafından genel bir izleme ve kontrole tabi tutulmaktadır.